

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1939 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 52 § sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).

Genom en den 28 oktober 1938 dagtecknad proposition, nr 6, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 52 § sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).

Häri genom förordnas, att 52 § sinnessjuklagen den 19 september 1929 skall erhålla följande ändrade lydelse:

52 §.

Avviker å sinnessjukhus intagen därifrån eller avviker den, som jämlikt 47 § för vård förvaras å sinnessjukavdelning vid fångvården, skall, där sjukvårdsläkaren eller, vad angår den, som varit förvarad å sinnessjukavdelning vid fångvården, fångvårdsmyndighet det påkallar, för den sjukes återförande till sinnessjukhuset eller sinnessjukavdelningen handräckning lämnas av vederbörande polismyndighet.

Lag samma vare där den, som på försök utskrivits från sinnessjukhus eller från sinnessjukavdelning vid fångvården, underlåter att, sedan förordnande om återintagning meddelats eller försökstiden gått till ända, på anmaning åter där inställa sig.

Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må i fall, som i andra stycket avses, handräckning lämnas utan att anmaning föregått.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse för desamma icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Enligt 19 och 50 §§ i sinnessjuklagen må sinnessjuk, som är för vård intagen å sinnessjukhus eller förvaras å sinnessjukavdelning vid fångvården, under vissa förutsättningar utskrivas på försök för en tid av högst ett år i sänder. I allmänhet ankommer det å sjukvårdsläkaren att besluta om utskrivning. Åsidosätter den utskrivne föreskrifter, som han ålagts att iakttaga, eller finnes eljest fortsatt vård erforderlig, må förordnande meddelas om den sjukas återintagande. Det tillkommer jämväl sjukvårdsläkaren att meddela förordnande om återintagning av sjuk, som utskrivits på försök.

I lagens 52 § föreskrives, bland annat, att om den, som på försök utskrivits från sinnessjukhus eller från sinnessjukavdelning vid fångvården, underlåter att, sedan förordnande om återintagning meddelats eller försökstiden gått till ända, på anmaning åter inställa sig där, så skall handräckning för den sjukas återförande till sinnessjukhuset eller sinnessjukavdelningen lämnas av vederbörande polismyndighet, där sådan åtgärd påkallas av sjukvårdsläkaren eller, vad angår den, som varit förvarad å sinnessjukavdelning vid fångvården, av fångvårdsmyndigheten.

En förutsättning för att handräckning skall få ifrågakomma är sålunda, att anmaning gjorts till den sjuke att inställa sig samt att denne underlåtit att följa anmaningen.

I förevarande sammanhang må nämnas det i 10 § sinnessjuklagen intagna stadgandet, att då ansökan om sinnessjuks intagande å sinnessjukhus för vård göres av annan än den sjuke själv, vid ansökningen skola fogas dels av läkare utfärdat utlåtande, grundat på personlig undersökning, som verkställts högst en månad före den dag, då ansökningen göres, samt innefattande förklaring, att den sjuke är i behov av vård å sinnessjukhus (vårdattest), dels ock av någon eller några trovärdiga personer meddelade uppgifter angående sådana den sjukas förhållanden, som äro av betydelse för bedömande av hans sinness tillstånd (levnadsberättelse).

Har i vårdattest intygats, att den sjuke är i trängande behov av vård å sinnessjukhus, må jämlikt 11 § 1 mom. intagning ske, ändå att levnadsberättelse ej bifogats ansökningen. Därest polismyndighet gjort ansökan om intagande å sinnessjukhus av någon, som enligt bifogat läkarintyg är på grund av sinnessjukdom farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv, får enligt 2 mom. i 11 § intagning ske utan hinder av att vårdattest och levnadsberättelse ej bifogats ansökningen. Läkarintyg, som nyss omnämnts, skall vara utfärdat efter personlig undersökning, som verkställts högst fjorton dagar före den dag, då ansökningen göres.

I skrivelse till medicinalstyrelsen den 5 november 1937 anförde poliskammaren i Göteborg på given anledning, att i de fall, då fråga uppstode om handräckning för att till sinnessjukhus återföra försöksutskrivnen patient, som

vore omhändertagen av polismyndigheten, omständigheterna ofta vore sådana, att en anmaning till vederbörande att inställa sig å sjukhuset skulle vara meningslös på grund av patientens sinnesbeskaffenhet. Stundom skulle en anmaning kunna hava den följden, att patienten skulle avvika och hans inställande på sinnessjukhus därigenom ytterligare försvåras. Poliskammaren erinrade, att återförandet visserligen torde gå att ordna, därest den sjuke kunde intagas på sinnessjukhus på grund av bestämmelserna i 11 § 1 och 2 mom. sinnessjuklagen. I båda momenten förutsattes anskaffande av läkarintyg rörande den sjuke. Kunde läkarintyg ej anskaffas och handräckningen sålunda icke bifallas, kunde avsevärda vådor uppkomma, därest polismyndigheten vore nödsakad att försätta vederbörande på fri fot. Poliskammaren hemställde, att medicinalstyrelsen måtte söka få till stånd sådan ändring av 52 § sinnessjuklagen, att sedan förordnande om återintagning av försöksutskriften meddelats eller försökstiden gått till ända, handräckning kunde lämnas utan att anmaning till den sjuke att inställa sig föregått.

Över poliskammarens framställning infortrade medicinalstyrelsen yttranden från vissa sjukhusdirektioner. Ändring av 52 § sinnessjuklagen i den riktning poliskammaren föreslagit tillstyrktes av 23 men avstyrktes av 3 direktioner.

Medicinalstyrelsen framlade därefter i skrivelse den 20 januari 1938 till Kungl. Maj:t förslag om ändring av nyssnämnda lagrum för undanröjande av det i poliskammarens framställning påtalade missförhållandet. Enligt förslaget skulle handräckning för på försök utskrivens återförande till sinnessjukhuset (sinnessjukavdelningen vid fångvården) lämnas utan att anmaning föregått. Medicinalstyrelsen förklarade sig emellertid förutsätta, att handräckning för på försök utskrivens återförande till sinnessjukhuset efter den föreslagna lagändringens genomförande icke komme att användas annat än som en nödfallsåtgärd, när särskilda omständigheter sådant påkallade, och att anmaning till försöksutskrivna komme att i allmänhet såsom hittills tillämpas.

Yttranden över medicinalstyrelsens framställning inhämtades från överståthållarämbetet samt vissa länsstyrelser. I samtliga inkomna yttranden tillstyrktes ändring av 52 § sinnessjuklagen i huvudsaklig överensstämmelse med vad medicinalstyrelsen föreslagit. Enligt vad som föreslogs i två av yttrandena borde emellertid regeln att anmaning i allmänhet skulle användas intagas i lagtexten.

Sistnämnda förslag har upptagits i propositionen. Denna innefattar således förslag till sådan ändring av 52 § sinnessjuklagen, att handräckning för återförande till sinnessjukhus respektive sinnessjukavdelning vid fångvården av den, som utskrivits på försök, må kunna lämnas utan att anmaning föregått, om särskilda omständigheter därtill föranleda. Bestämmelse härom har införts i paragrafen såsom ett nytt stycke. I samband härmed hava vissa formella ändringar vidtagits beträffande paragrafens text i övrigt.

52 § i sinnessjuklagen innehåller bland annat vissa bestämmelser rörande den, som på försök utskrivits från sinnessjukhus eller från sinnessjukavdelning

vid fångvården. Därest förordnande om återintagning av den sjuke meddelats eller försökstiden gått till ända, må handräckning för hans återförande lämnas av vederbörande polismyndighet. Förutsättning härför är enligt lagrummets nuvarande lydelse, att den sjuke fått en anmaning att inställa sig men underlåtit att följa denna. I propositionen har föreslagits sådan ändring av stadgandet, att då särskilda omständigheter därtill föranleda, handräckning i dylikt fall må lämnas utan att anmaning föregått. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna lagändringen. I likhet med medicinalstyrelsen och flera av de myndigheter, som yttrat sig över dess förslag i ämnet, vill utskottet emellertid understryka, att handräckning utan föregående anmaning icke må komma till användning annat än som nödfallsåtgärd och att förfarandet med anmaning såsom hittills i allmänhet skall tillämpas.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 7 februari 1939.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Linder, Tamm**) , *Hagman, Löfvander, Lindhagen**) , *Wistrand**) och *Näslund**) ;

från andra kammaren: herrar *Olovson* i Västerås, *Hallagård**) , *Sandström, Hermansson* i Norrköping, *Barnekow* och *Holm* samt fru *Johansson**) .

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Olovson* i Västerås, som ansett, att utskottet bort avstyrka förevarande proposition.
